



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 589/2023-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek obchodnej spoločnosti **K-ENERGY, s.r.o.**, Južná trieda 82, Košice, IČO 44 543 140, a obchodnej spoločnosti **Terminal Košice s.r.o.**, Južná trieda 82, Košice, IČO 46 661 131, zastúpených Advokátskou kanceláriou Juristi s.r.o., Krivá 3, Košice, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Pavol Gombos, proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Košice II (teraz Mestského súdu Košice) č. k. 35 Cb 11/2016-769 z 2. marca 2023 a proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 3 Cob 30/2023-868 z 5. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Návrhu na vydanie dočasného opatrenia **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľiek a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 19. septembra 2023 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Okresného súdu Košice II [(ďalej aj „okresný súd“); od 1. júna 2023 Mestského súdu Košice] č. k. 35 Cb 11/2016-769 z 2. marca 2023 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Cob 30/2023-868 z 5. júna 2023 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“). Navrhujú napadnuté rozhodnutia zrušiť a prikázať Mestskému súdu Košice opätovne konať vo veci zrušenia neodkladného opatrenia nariadeného okresným súdom č. k. 35 Cb 11/2016-65 z 15. februára 2016 v spojení s jeho opravným uznesením č. k. 35 Cb 11/2016-103 z 18. marca 2016 a uznesením krajského súdu č. k. 3 Cob 56/2016-150 z 9. mája 2016. Žiadajú priznať náhradu trov konania vzniknutých v konaní pred ústavným súdom

a súčasne navrhujú, aby ústavný súd v zmysle § 130 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vydal dočasné opatrenie, ktorým odloží účinky napadnutých rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu až do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 35 Cb 11/2016 sa sťažovateľky podanou žalobou domáhali, aby súd určil, že pohľadávka zo zmluvy o úvere z 19. mája 2014 v znení dodatku č. 1 z 11. mája 2015 a zo zmluvy o kontokorentnom úvere z 19. mája 2014 uzavretej medzi sťažovateľkami, žalovaným v 1. rade a žalovaným v 2. rade neexistuje, a aby určil, že záložné právo k nehnuteľnostiam zriadené zmluvami z 19. mája 2014 uzavretými medzi tými istými stranami sporu zaniklo. Spolu so žalobou podali sťažovateľky aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhali, aby okresný súd uložil žalovanému v 2. rade povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva k tam bližšie špecifikovaným nehnuteľnostiam vo vlastníctve sťažovateľiek.

3. Uznesením č. k. 35 Cb 11/2016-65 z 15. februára 2016 v spojení s jeho opravným uznesením z 18. marca 2016 a uznesením krajského súdu č. k. 3 Cob 56/2016-150 z 9. mája 2016 okresný súd návrhu sťažovateľiek na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovel.

4. Následne rozsudkom č. k. 35 Cb 11/2016-654 z 29. septembra 2021 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) okresný súd žalobu sťažovateľiek zamietol, rozhodol o nároku na náhradu trov konania a súčasne zamietol aj návrh na prerušenie konania. Po predložení veci krajskému súdu na účel rozhodnutia o odvolaní sťažovateľiek bola vec pripísom z 21. februára 2023 vrátená okresnému súdu ako predčasne predložená z dôvodu, že v rozsudku absentoval výrok o zrušení nariadeného neodkladného opatrenia podľa § 335 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

5. Po vrátení veci okresný súd v súlade s pokynom krajského súdu rozhodol napadnutým uznesením o zrušení neodkladného opatrenia nariadeného po začatí konania (§ 335 ods. 1 CSP).

6. Proti napadnutému uzneseniu podali sťažovateľky odvolanie, namietajúc nesprávny procesný postup okresného súdu spočívajúci v tom, že o zrušení neodkladného opatrenia mal rozhodnúť v rozsudku vo veci samej, ktorým ich žalobu zamietol a v prípade ak tak neučinil, mohol dané pochybenie napraviť len vydaním doplnujúceho rozsudku, a nie napadnutým uznesením.

7. Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP, pričom na zdôraznenie jeho vecnej správnosti dodal, že hoci okresný súd mal o zrušení neodkladného opatrenia rozhodnúť osobitným výrokom v rozsudku vo veci samej, tak ako to tvrdia sťažovateľky, daný nedostatok bol konvalidovaný vydaním uznesenia. Zvolená forma rozhodnutia pritom nemala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dodal, že rozsudok okresného súdu vo veci samej bol navyše potvrdený jeho rozsudkom č. k. 3 Cob 29/2023-854 z 5. júna 2023.

II.

Argumentácia sťažovateľiek

8. Sťažovateľky v ústavnej sťažnosti atakujú postup a napadnuté rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu, pričom namietajú, že konajúce súdy v rozpore s § 335 ods. 1 CSP a § 225 ods. 1

a 2 CSP vyčlenili rozhodnutie o zrušení neodkladného opatrenia do samostatného uznesenia. Zásah do svojho práva na spravodlivé súdne konanie identifikujú v tomto nesprávnom postupe, ktorým im bolo znemožnené domáhať sa v rámci dovolacieho konania odkladu právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia podľa § 444 ods. 1 a 2 CSP aj vo vzťahu k výroku rozhodnutia o zrušení nariadeného neodkladného opatrenia. Tvrdia, že okresný súd mal po vrátení veci krajským súdom konvalidovať svoje pochybenie vydaním doplnčacieho rozsudku, a nie rozhodnúť o zrušení neodkladného opatrenia formou samostatného uznesenia.

9. Návrh na vydanie dočasného opatrenia sťažovateľky odôvodňujú tým, že sťažovateľke v 1. rade bolo po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutí konajúcich súdov doručené oznámenie [REDACTED] (žalovaného v 3. rade), ako aktuálneho záložného veriteľa o začatí výkonu záložného práva z 25. augusta 2023 k majetku, ktorého sa predmetné zrušené neodkladné opatrenie týkalo. Bezprostredne tým hrozí, že dôjde k predaju majetku sťažovateľiek v rámci výkonu predmetného záložného práva, čo by pre nich malo nezvratné následky v podobe straty vlastníckeho práva k daným nehnuteľnostiam. Zastávajú názor, že v prípade vydania dočasného opatrenia ústavným súdom by sa len oddialilo uspokojenie zabezpečenej pohľadávky záložného veriteľa do právoplatného skončenia konania vo veci samej, čo je nepochybne menšia ujma v porovnaní s tou, ktorá im hrozí.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a napadnutým uznesením okresného súdu:

10. V prípadoch, ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07, IV. ÚS 8/2022).

11. Proti uzneseniu okresného súdu bol prípustný opravný prostriedok (odvolanie), ktorý sťažovateľky aj využili, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľiek mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v danom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti, preto ju ústavný súd v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a napadnutým uznesením krajského súdu:

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie, že postupom okresného súdu (aprobovaným krajským súdom) bolo sťažovateľkám v dôsledku nesprávne zvolenej formy rozhodnutia o zrušení neodkladného opatrenia znemožnené, aby sa v rámci dovolania podaného proti rozsudku krajského súdu z 5. júna 2023 domáhali odkladu vykonateľnosti a právoplatnosti podľa § 444 ods. 1 a 2 CSP

aj vo vzťahu k výroku o zrušení neodkladného opatrenia. Tým malo dôjsť k zásahu do ich práva na spravodlivý súdny proces (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru).

13. V kontexte sťažnostnej argumentácie ústavný súd zdôrazňuje, že k vyhoveniu ústavnej sťažnosti nepristupuje v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011). V tejto súvislosti rovnako akcentuje, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou garantovaného základného práva, v posudzovanom prípade základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. IV. ÚS 100/2013).

14. Úlohou ústavného súdu totiž nie je skúmať zákonnosť postupu všeobecného súdu. Na to, aby bol konštatovaný zásah do práva na spravodlivé súdne konanie, musí pochybenie súdu presahovať intenzitu „nezákonnosti“. Musí ísť o také závažné chyby, v dôsledku ktorých už nebude existovať garancia, že daný proces vyústi (resp. má potenciál vyústiť) do spravodlivého usporiadania vzťahov medzi stranami (m. m. IV. ÚS 79/2020).

15. V zmysle § 335 ods. 1 CSP je súd povinný o zrušení neodkladného opatrenia rozhodnúť *ex officio* osobitným výrokom, ktorý je súčasťou rozsudku o zamietnutí žaloby alebo uznesenia o jej odmietnutí alebo o zastavení konania vo veci samej. Výrok súdneho rozhodnutia o zrušení neodkladného opatrenia podľa § 335 ods. 1 CSP je obligatórny a má vždy charakter tzv. závislého výroku. Odvolací súd preto nie je rozsahom odvolania v danej súvislosti viazaný [§ 379 písm. a) CSP] a rozhodnutie o zrušení neodkladného opatrenia potvrdí alebo zruší v nadväznosti na rozhodnutie o odvolaní proti hlavnému výroku. To primerane platí aj pre dovolacie konanie [§ 439 písm. a) CSP], v rámci ktorého sa dovolací súd vysporiada so závislým výrokom v nadväznosti na rozhodnutie o dovolaní proti hlavnému výroku a vzhľadom na skutočnosť, či mení alebo ruší rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. ruší aj rozhodnutie súdu prvej inštancie [(§ 449 ods. 2 CSP) bližšie pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2022.].

16. V danom prípade je teda zrejmé, že okresný súd pochybil, ak v rozsudku vo veci samej, ktorým žalobu sťažovateliek zamietol, opomenul osobitným výrokom rozhodnúť aj o zrušení neodkladného opatrenia v súlade s § 335 ods. 1 CSP. Po vrátení veci krajským súdom síce okresný súd uvedený nedostatok napravil a nariadené neodkladné opatrenie zrušil, no spornou činia sťažovateľky otázku formy rozhodnutia, ktorú okresný súd pri tomto svojom postupe zvolil. Podľa názoru sťažovateliek totiž bolo potrebné dané pochybenie reparaovať vydaním dopĺňacieho rozsudku podľa § 225 CSP, a nie samostatným uznesením.

17. Predmetnú námietku týkajúcu sa procesného pochybenia okresného súdu, aprobovanú krajským súdom, vyhodnotil ústavný súd v kontexte namietaného porušenia práv zaručených ústavou a dohovorom ako nedôvodnú. Z už napísaného totiž vyplýva, že výrok o zrušení neodkladného opatrenia nariadeného po začatí konania podľa § 335 ods. 1 CSP nevyhnutne nadväzuje na výrok rozhodnutia o zamietnutí alebo odmietnutí žaloby alebo o zastavení konania a je ním podmienený. Inými slovami, ide o tzv. závislý výrok „sledujúci osud“ hlavného výroku, ktorým sa konanie

končí. Z právneho hľadiska je teda zrušenie neodkladného opatrenia bez návrhu determinované inou objektívnou skutočnosťou, ktorou je súd viazaný, pričom nemôže rozhodnúť inak.

18. Zároveň je podstatnou tá skutočnosť, že ak aj má konečné rozhodnutie formu rozsudku, samotný zrušujúci výrok o neodkladnom opatrení, ktorý je jeho súčasťou, má stále povahu uznesenia (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 257/2012, ktorého ústavná udržateľnosť bola potvrdená uznesením ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 46/2013). Nejde totiž o rozhodnutie vo veci samej, pričom v prípade podania odvolania atakujúceho len túto časť prvoinštančného rozhodnutia by odvolací súd o ňom rozhodoval ako o odvolaní podanom proti uzneseniu [§ 357 písm. e) CSP].

19. Na základe uvedeného ústavný súd nemôže prisvedčiť ani tvrdeniu sťažovateľiek, že nevydaním dopĺňacieho rozsudku im bolo znemožnené domáhať sa prostredníctvom svojho dovolania odkladu právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku krajského súdu z 5. júna 2023 aj vo vzťahu k výroku o zrušení neodkladného opatrenia. Ako už bolo totiž opakovane zdôraznené, rozhodnutie o zrušení neodkladného opatrenia je priamo závislé na výsledku konania vo veci samej, preto v prípade, ak by Najvyšší súd Slovenskej republiky návrhu sťažovateľiek v zmysle § 444 ods. 1 a 2 CSP vyhovel, jeho rozhodnutie by sa nepochybne dotklo aj výroku o zrušení neodkladného opatrenia, hoci obsiahnutého v samostatnom uznesení.

20. Za logický a rešpektujúci účel aplikovaných ustanovení Civilného sporového poriadku preto ústavný súd považuje právny záver krajského súdu, že ak o zrušení neodkladného opatrenia bolo v prejednávanej veci rozhodnuté formou uznesenia, nejde o vadu takej intenzity, ktorá by bola spôsobilá porušiť právo sťažovateľiek na spravodlivý súdny proces. V tejto súvislosti je potrebné opätovne pripomenúť, že nie každé porušenie zákona má bez ďalšieho za následok aj porušenie ústavnosti. Nevyhnutným predpokladom na vyslovenie porušenia sťažovateľmi označených práv je aj priamy dopad vady alebo nedostatku vytykaných orgánov verejnej moci na tieto práva (I. ÚS 74/05, ÚS 241/07), čo v posudzovanej veci sťažovateľiek evidentne absentuje. Z týchto dôvodov ústavný súd odmietol aj túto časť ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde (bod 1 výroku tohto uznesenia).

21. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu ústavný súd nevyhovel ani návrhu sťažovateľiek na vydanie dočasného opatrenia (bod 2 výroku uznesenia), keďže zo systematického výkladu právnej úpravy tohto inštitútu predbežnej, resp. dočasnej ochrany vyplýva (§ 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pozn.), že pozitívne rozhodnutie o takomto návrhu prichádza do úvahy vtedy, ak ústavný súd prijme ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie.

22. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľiek uvedenými v petite ich ústavnej sťažnosti.

23. Na záver považuje ústavný súd za potrebné už len doplniť, že od 1. júna 2023 nastali viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa). Podľa § 18m ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov prešiel výkon súdnictva, všetky práva a povinnosti vrátane správy majetku štátu, práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov a štátnozamestnaneckých vzťahov a iných

právnych vzťahov a práv a povinností z osobitných vzťahov sudcov a prísediacich z radov občanov k štátu od 1. júna 2023 z Okresného súdu Košice II na Mestský súd Košice.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu